

Bakgrund/inledning

Hyresgästföreningen har som mål att år 2027 ha 51 % av landets alla hyresgäster som medlemmar hos oss och att 22 000 av dessa skall ha någon typ av förtroendeuppdrag.

En stor del av Hyresgästföreningens medlemmar är under 40 år, men endast ett fåtal är aktiva som förtroendevalda. I vår region är medlemssegmentet i ålderskategorin 21–30 och 31–40 störst, så det borde finnas potential att engagera fler förtroendevalda.

För att lära oss mer om våra medlemmar i åldersspannet 21–40 år gjordes en enkät som skickades ut i 10 juli 2020 till alla region Norrlands medlemmar i det ålderssegmentet. (Cirka 15 000 personer).

Syfte

Syftet med enkäten är att få kunskap kring målgruppens engagemang i bostadsfrågor. Utifrån svaren vill vi se hur stor potential det finns till ett bostadsrelaterat engagemang bland våra medlemmar. Hur medlemmar som vill engagera sig och vilken typ av stöd och insatser som behövs från Hyresgästföreningens sida för att möte behoven. En delrapport kommer att tas fram och därefter får varje enhet en arbetsuppgift som sedan tas med i slutrapporten.

Metod och urval

Avrundat i hela tusental har Hyresgästföreningen region Norrland har cirka 38 000 medlemmar. 21 000 av dessa, alla åldrar inräknat, har uppgett en mejldress i sina kontaktuppgifter. Då enkäten av praktiska skäl endast skickats ut mejlledes så sker en avgränsning redan i detta steg. 15 000 av dessa befinner sig i det åldersspann vi vill undersöka, där medlemmarna själva fått kategorisera sig till den berörda åldersgruppen. 7900 av de 21 000 som fått brevet har öppnat det, och kan därför antas blivit medvetandegjorda om att det är frågan om en enkät. 130 personer har klickat på länken till själva enkäten i brevet, och 104 personer har slutligen svarat på den.

De frågor som ställts i enkäten är:

- Basfakta (kön, ålderskategori*, region)
 - Finns det någon fråga du tycker att Hyresgästföreningen bör driva politiskt?
 - Finns det någon fråga kring boendet i allmänhet du tycker är extra viktig eller intressant?
 - Skulle du beskriva dig som en politiskt intresserad person?
 - Har du några politiska hjärtefrågor eller politiskt område du tycker är extra intressant eller viktig?
 - Är du engagerad i något politiskt parti, intresseorganisation eller liknande?
 - Skulle du vilja engagera dig bostadspolitiskt inom Hyresgästföreningen?
- Medlemmen fick kategorisera sig själv i en av tre åldersgrupper; 18-24, 25-39 och 31-40

- Vill du engagera dig i hyresförhandling?
- Vill du påverka boendemiljön i ditt närområde/bostadsområde?
- Önskar du samverka aktiviteter i ditt bostadsområde?

Resultat

73 procent av de svarande var kvinnor, 25 procent män och 2 procent ville inte svara eller definierade sig till ett tredje kön. Anmärkningsvärt var att det inte fanns någon manlig representation i åldersgruppen 18-24 år, vilket också till stor del förklarar den lägre manliga representationen i sin helhet.

- **Finns det någon fråga du tycker att Hyresgästföreningen bör driva politiskt?**

Ungefär hälften av respondenterna hade en åsikt om någon typ av bostadspolitisk fråga Hyresgästföreningen bör driva, där vid en första anblick vissa skillnader mellan män och kvinnor kan urskönjas. En förklaring kan vara att det istället handlar om ålder, då kvinnor respektive män inte har en åldersrepresentation som motsvarar varandra. Skillnaden uppstår också på grund av kategorisering, där män tenderade att kategorisera frågor som bostadspolitiska frågor i högre grad än kvinnor och vice versa. Det sammantagna resultatet visar att den överlägset viktigaste frågan rör hyressättningsystemet i allmänhet och marknadshyror i synnerhet. Den näst största kategorin rör tillgänglighet till bostadsmarknaden i stort, vilket inte förvånar då i princip all bostadspolitik utgår ifrån den problemställningen. Utöver detta var svaren fragmenterade, men allmännyttans roll kopplat till utförsäljningar, renoveringar och segregation var frågor som stack ut.

- **Finns det någon fråga kring boendet i allmänhet du tycker är extra viktig eller intressant?**

Även på denna fråga svarade ungefär hälften av respondenterna. Den fråga som tematiskt stack ut var frågan kring renovering och underhåll, där 19 av svaren direkt syftade på dessa frågor. I övrigt var svaren rätt fragmenterade, och ofta gavs svar som traditionellt sett räknas som bostadspolitiska frågor – t.ex. marknadshyror, trots att föregående fråga var av tydlig bostadspolitisk karaktär.

- **Skulle du beskriva dig som en politiskt intresserad person?**

Denna fråga ställdes av två huvudsakliga anledningar. Dels som en indikator på vilken potential det finns bland våra medlemmar att engagera sig aktivt inom bostadspolitik, och bygger då på premisen att ett stort politiskt intresse i allmänhet gör steget till att bli aktiv medlem mindre. En annan orsak varför frågan ställdes handlar om hur representativt urvalet var. I en undersökning från SCB* år 2014–15 ”uppgav 40 procent att de för det mesta deltar i diskussioner och säger sin åsikt när samtal kommer in på politik”, vilket indikerar på ett politiskt intresse. Av våra respondenter definierar sig 61 procent som politiskt intresserade i mer eller mindre grad. Även om detta innebär att jämföra äpplen och päron, finns det viss relevans i jämförelsen mellan att beskriva sig som politiskt intresserad och viljan att diskutera politik.

- **Har du några politiska hjärtefrågor eller politiskt område du tycker är extra intressant eller viktig?**

Ingen politisk fråga kan isoleras helt från annan politik, och bostadspolitik är inte undantaget den principen. Syftet med frågan var att fånga upp hur den bostadspolitik Hyresgästföreningen driver möter medlemmarnas politiska frågor i största allmänhet. Valfärdsfrågor, jämlikhets- och jämställdhetsfrågor var de frågor som dominerade bland respondenterna.

- **Är du engagerad i något politiskt parti, intresseorganisation, förening eller liknande?**

Återigen en fråga som indikerar på samhällelig- och politisk benägenhet att aktivt engagera sig, samt en fråga som ger en indikation på vilken representation i frågan respondenterna har. Ungefär en femtedel av respondenterna var aktiva inom någon nämnd samhällelig aktivitet. Detta ska jämföras med riksgenomsnittet på ca 30 procent för engagemang i någon förening enbart, enligt SCB*. När urvalet sker spontant, är alltid risk för urvalsbias – d.v.s. de faktorer man vill mäta påverkar urvalet och skapar på så sätt representativa skevheter. En förväntad risk var att ”samhällsengagerade” människor i högre grad har större benägenhet att svara på en samhällsorienterad enkät, men utifrån svaren finns inga indikationer på detta. Detta, i sig, tyder på att representationen är god i avseendet att resultatet inte ger en ”gädjekalkyl”.

- **Skulle du vilja engagera dig bostadspolitiskt inom Hyresgästföreningen?**

7 procent svarade att de skulle vilja engagera sig bostadspolitiskt inom Hyresgästföreningen. Det är en hög siffra jämfört med andelen faktiskt aktiva inom hyresgästföreningen. Ca 2 procent av våra medlemmar ($11\ 000/500\ 000=0,022$) är idag aktiva i Hyresgästföreningen nationellt, med dessutom en proportionellt lägre andel i åldersgruppen 18-40 år.

- **Vill du påverka boendemiljön i ditt närområde/bostadsområde?**

Svaren tyder på att boendemiljön i generell mening är viktig för respondenterna. Endast 8 procent svarade att det inte var viktigt. Att människor i allmänhet, och yngre människor i synnerhet, känner att tiden inte finns utöver det vardagliga livspusslet är ett väletablerat fenomen. Drygt en tredjedel svarade ”ja, men vet inte hur”, vilket tyder på att dessa behöver draghjälp att veta vilka kanaler de kan påverka och möjligtvis hjälp att organisera sig kring frågan.

- **Önskar du samverkande aktiviteter i ditt bostadsområde?**

Knappt två tredjedelar svarade att de inte var intresserade av samverkande aktiviteter. Eftersom samverkande aktiviteter i sin natur involverar fler människor än respondenten själv, uttryckte många en osäkerhet i hur andra grannar känner i frågan. Utifrån den enkät som gjordes, och med hänsyn till integritet och den länsvisa geografiska uppdelningen, kan vi dock inte utröna potentiella matchningar inom ett enskilt bostadsområde. Men en intressant notering är att intresset för samverkan i allmänhet var betydligt svalare än viljan att påverka sitt bostadsområde. Här kan man ju tänka sig att det förra kan vara ett medel för det senare.

- **Slutord**

Utifrån enkätsvaren kan vi dra slutsatsen att den aktuella frågan kring marknadshyror är viktig för våra medlemmar. Ungefär hälften av medlemmarna som svarade hade en åsikt om vilken bostadspolitik Hyresgästföreningen bör driva, och utifrån en kvalitativ bedömning av svaren så finns en stor kompetens kring aktuella bostadspolitiska perspektiv bland medlemmarna.

Däremot kan vi se att det finns en spridning i hur medlemmar kategoriserar frågor som bostadspolitiska, kontra frågor som rör boendet i allmänhet. Sammantaget går det dock att utröna ett sorts konsensus kring vad som är viktigt för våra medlemmar i stort. Vi kan även se indikationer på att det finns en potential att engagera fler medlemmar kring frågor de tycker är viktiga.

Källa: SCB, Undersökning av levnadsförhållanden

<https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/levnadsforhallanden/levnadsforhallanden/undersokningarna-av-levnadsforhallanden-ulf-silc/>

Utredare och analys Patrik Landin Hyresgästföreningen Region Norrland